

24.11.2022

VN/735/2022

EU:n biodiversiteettistrategian kansallisten sitoumusten valmistelu

Työryhmän kokous

Aika 15.11.2022, klo 9:00–10:58.

Paikka Etäkokous (Teams)

Osallistujat

Mikko Kuusinen (puheenjohtaja)	Ympäristöministeriö
Saara Bäck (varapuheenjohtaja)	Ympäristöministeriö
Päivi Gummerus-Rautiainen	Ympäristöministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti	Maa- ja metsätalousministeriö
Ville Schildt	Maa- ja metsätalousministeriö
Tuuli Orasmaa	Maa- ja metsätalousministeriö
Petri Ahlroth	Suomen ympäristökeskus SYKE
Teija Jokinen	Varsinais-Suomen ELY-keskus
Riikka Juutinen	Lapin ELY-keskus
Meri Kallasvuo	Luonnonvarakeskus
Jussi Päivinen	Metsähallitus, Luontopalvelut
Niklas Björkqvist	Metsähallitus, Metsätalous Oy
Tiina Vuoristo	Metsäteollisuus ry
Paloma Hannonen	Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Anna-Rosa Asikainen	MTK ry
Jarkko Partanen	Suomen metsäkeskus
Mai Suominen	WWF Suomi
Hanna-Leena Keskinen (pys. asiantuntija)	Ympäristöministeriö
Outi Ala-Honkola (sihteeri)	Ympäristöministeriö
Saija Koljonen (sihteeri)	Suomen ympäristökeskus SYKE

Vierailijat

Santtu Kareksela	Metsähallitus, Luontopalvelut
Maarit Jokinen	Suomen ympäristökeskus SYKE
Tytti Kontula	Suomen ympäristökeskus SYKE

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Mikko Kuusinen avasi kokouksen klo 9.00.

2. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Ohjausryhmän ja työryhmän edellinen kokous järjestettiin 3.11.2022. Pöytäkirjaluonnokseen ei esitetty muutoksia. Hyväksyttiin kokouksen asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Sitoumus 1 Suojeluverkostokeskustelu sisävesien ja Itämeren osalta

Saara Bäck esitteli sisävesien, rantojen, Itämeren ja rannikon sitoumus 1 tavoitteet.

Sisävesien osalta ensisijaisena paineena on valuma-alueelta tuleva ravinnekuormitus. Osana sitoumus 1 tavoitteita tulisi selvittää valtion omistamien ja niihin liittyvien valuma-alueiden suojelumahdollisuudet sekä muut tarvittavat toimet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Suojelupinta-alan lisäämisen tarve kohdentuu tunturialueiden eteläpuoleisiin pienvesiin ja pienialaisiin vesiluontotyyppisiin. Vahva linkki Metso-ohjelmaan. Lintuvesien osalta suojeluverkoston vahvistaminen. Sisävesien vedenalaisen luonnon inventointi- ja kartoitusohjelman (Sisävesi-VELMU) käynnistäminen tarpeena.

Itämeren osalta suojelupinta-alan nostaminen 20%:iin tavoitteena. Avomerialueella lintujen pesimäalueet ja uhanalaisten kalojen tärkeimmät lisääntymis- ja elinalueet. Yksityisillä merialueilla suojelun edistäminen tavoitteena. Suojellun rantavyöhykkeen yhdistyminen merialueen vedenalaiseen arvoalueeseen myös tärkeä tekijä.

Rantojen ja rannikkojen osalta harjusaarten ja maankohoamisrannikon metsien kehityssarjojen suojelun puutteiden korjaaminen vapaaehtoisin keinoin METSO-ohjelmalla.

Keskustelussa:

- Valtion vesiin kohdistuvat toimenpiteet. Pienet virtavedet ja lammet ovat tyypillisesti OECM-keinoilla turvattavia kohteita. Jos näitä toteutetaan luonnonsuojelualueina, ne pirstovat valtion maita ja ovat hankalan muotoisia alueita. Metsähallituksen omat keinot alue-ekologisilla malleilla on parempi toimintatapa. Valuma-alueiden koko ja suoja-alueiden tarpeet eivät ole vielä selvillä.
- Eikö kaikkia elinympäristöjä tule suojella tiukalla suojelulla 10%? Osa alueesta luonnonsuojelulla ja osa täydennetty OECM alueilla olisi riittävä tapa? V: Mikko Kuusinen. 10% tarkastelussa sisävedet luetaan maa-alueeseen, jossa tavoite kokonaisuutena. Luontotyyppikohtaisesti tulee kyllä myös tarkastella.
- OECM selvitys meneillään Lukessa. MMM kommentit eivät näy Tiimerissä, valtion maiden osalta kommentteja lisätty.
- Tiukan suojelun ja OECM kokonaisuuden hallintaa tarvitaan.
- Tsätistä: Pienvesien suojelukiinteistöt pienialaisia. Toisaalta pelkkä vesialueen suojelu ei riitä (valuma-alue ja suojavyöhyke tarpeen huomioida), usein ei tarvita tiukkaa suojelua pienvesien tilan parantamiseen, esim. jatkuvan kasvatuksen periaatteet voivat riittää. Metsätalouden

vesiensuojelutoimien tunnistaminen ja listaaminen sekä valtion tukien ohjaaminen tätä vastaamaan. Myös sopivuus OECM-alueiksi pohdittavaksi.

- Saara Bäck: Valuma-alueen merkitys on suuri, linkitty sitoumus 2 luontotyyppiin. Isoissa kokonaisuuksissa helpompi turvata lajit ja luontotyypit.

4. Luontotyyppitaulukko

Hanna-Leena Keskinen esitteli luontotyyppien tilaa kuvaavan taulukon. Sitoumuksen suurin haaste löytyy niistä heikkenevässä tilassa olevista, laaja-alaisista luontotyypeistä, joiden heikkenemiskehitys tulee saada pysäytettyä. Näistä 7 kpl on sellaisia, joiden heikkenevää kehitystä ei katsota voitavan muuttaa 2030 mennessä.

Ympäristöministeriö on tehnyt ehdotuksen niistä luontotyypeistä, joiden suojelun tilaa ehdotetaan parannettavaksi (30% epäsuotuisalla suojelutasolla olevista, 19 kpl). Esityksessä on kiinnitetty huomiota siihen, että tavoite olisi realistinen eli suojelutason kehityssuuntaa todella voitaisiin suojelu- ja hoitotoimin selvästi parantaa. Ehdotuksessa on käsitelty laajirikkaita luontotyyppejä eri elinympäristöryhmissä siten, että kaikki elinympäristöryhmät tulisivat parantamistavoitteessa edustetuiksi.

Heikkenemisen on arvioitu jatkuvan näillä luontotyypeillä: dyynien kosteat soistuneet painanteet, letot, palsasuot, metsäluhdat, tulvametsät, tunturikankaat, tunturikoivikot.

Tilan säilyttäminen vakaana on tavoitteena 15 luontotyypillä, pääosin nämä ovat sisävesien luontotyyppejä. Heikkenemisen pysäyttäminen (heikkenevästä vakaaksi) tulee saada tehtyä 12 luontotyypillä.

Suojelutason kehityssuunta voidaan saada selvästi paranevaksi arviolta 14 luontotyypillä. Lisäksi keskusteluun nostetaan 13 luontotyyppeä, joista parannettavien joukkoon tulee nostaa vähintään 6 kappaletta.

YM esittää parannettaviksi kuutta dyyniluontotyyppeä, neljää perinnebiotooppia (merenrantaniityt, runsaslajiset kuivat ja tuoret niityt, kosteat suurruohoniityt, hakamaat ja kaskilaitumet), 6–8 luontotyyppeä ryhmästä metsät, suot ja kalliot (jalopuumetsät, lehdot, raviini- ja rinnelehdot, puustoiset suot, luonnonmetsät, harjumetsät ja ehkä myös vanhat tammimetsät ja kalkkikalliot) ja 2–5 vesien ja rantojen luontotyyppeä (huurresammallahteet ja Itämeren hiekkarannat ja pohdittavina rannikon laguunit, harjusaaret ja kalkkilammet ja –järvet).

Keskustelussa:

- Niitä luontotyyppejä, joiden suojelutason kehityssuunta saadaan heikkenevästä vakaaksi, ei voida merkitä 30 % paranevien kiintiöön, vaan kyse on komission edellyttämästä lisäheikentymisen pysäyttämisestä.
- Mitä komissiossa ajatellaan niistä seitsemästä, jotka merkitty luokkaan "heikkeneminen jatkuu"? Mikko Kuusinen: jos syy heikkenemiseen on kansallisten toimien ulkopuolella (esim. palsasuot ja ilmaston lämpeneminen), tämä on hyväksyttävää. Tietopuute ei ole riittävä syy.
- Voisiko perinnebiotoopeista jonkun vielä nostaa paranevaksi? Hanna-Leena Keskinen: Hyvin hankalia pienialaisia luontotyyppejä, jotka vaativat vuosittaista hoitoa ja sijaitsevat esim. ulkosaaristossa, jossa

laidunnuksen järjestäminen on hankalaa. Ehkä potentiaalisimpia olisivat tulvaniityt ja alavat niitetyt niityt. Alavien niitettyjen niittyjen osalta pitäisi siinä tapauksessa varautua rahoittamaan vuosittain ostopalveluna hoito, kun ne nyt hoidetaan pääasiassa vapaaehtoistyöllä. Toinen vaihtoehto olisi ympäristösopimustukien tehokas kohdentaminen mahdollisesti Isl-tuella täydennettynä.

- Metsäteollisuus pitää tärkeänä, että parannettavat luontotyytit valitaan kustannusvaikuttavuuden perusteella, kannattaako valita suuripinta-alaisia luontotyyttejä vai olisiko pienipinta-alaisten luontotyyppien tilan parantaminen kustannusvaikuttavampaa? Hanna-Leena Keskinen: luonnonmetsät ja puustoiset suot, joita suojellaan ja ennallistetaan jo muiden tavoitteiden ja toimintaohjelmien kautta, tulevat myös ennallistamisasetuksen vuoksi nousemaan keskiöön. Nyt voisimme tarjota itse komissiolle näitä merkittäviä luontotyyttejä parannettaviksi, kun keinot meillä on jo käytössä.
- Kaivattiin viitearvoja siitä, mihin kehityssuunta-arviot perustuvat.
 - o [Reporting guidelines Article 17 final May 2017.pdf](#) sisältää raportointikaudelle päivitettyt raportointiohjeet, joita kaikki EU27-maata noudattavat (raportointilomake on kaikille yhteinen, yhteisesti hyväksytty). Ohje löytyy tältä sivulta: [Habitats Directive reporting resources \(europa.eu\)](#). Täällä voi tarkastella Suomen raportoimia tietoja: <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/>.
 - o Suomeksi materiaalia löytyy näiltä sivuilta:
 - [Ymparisto > Luontodirektiivin luontotyytit](#)
 - [Ymparisto > Luontodirektiivin lajiraportit](#)
 - [Ymparisto > Lintudirektiivin lajiraportit](#)
 - o SYKE:n PAIKKATIETOPORTAALI:
 - o Lajit: <http://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=bbdf61bf261e4cb8b3cd8c0352d737f2>
 - o Linnut: <http://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=7964e6c38fa64071b072f21f170d90cf>
 - o Luontotyytit: <http://syke.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=844e37849d16455882584e8f4a2c5e05>
- Harjumetsiin tarvittaisiin konkretiaa. Miten tilaa parannetaan? Paahdealueet, varjorinteet ja supat ovat pienialaisia, mitä muilla osilla tavoitellaan? Hanna-Leena Keskinen: paahdealueiden, suppien ja varjorinteiden käsittelyyn on jo olemassa ohjeistus, jota ELYt noudattavat esimerkiksi maa-ainekasvatuksien toteutettujen harjumetsien käsittelyn ohjauksessa. Laajemmilla harjujen tavanomaisen metsän alueilla luontotyytin tilaa parantavia toimia voisi olla esimerkiksi jatkuvapeitteinen kasvatus. Toivotaan MMM:n myös pohtivan tätä.
- Ehdotettiin, että kun selvillä mitä lajeja ollaan ehdottamassa, tarkastellaan uudelleen, miten 30 % muodostuu luontotyyppien ja lajien kautta. Hanna-Leena Keskinen: kun luontotyyppiehdotus on olemassa, kannattaa katsoa miten ne edistävät lajien suojelua ja mitä lajeja kannattaa valita, että saadaan synergiaetua.

- Miten edetään konkreettisesti, että saadaan heikkeneminen pysäytettyä niillä luontotyypeillä, jotka heikkenevät? Mikko Kuusinen: tähän pyydetään sidosryhmien ehdotuksia.

5. Sitoumus 2 Perinnebiotoopit ja tunturit, toinen käsittely

Hanna-Leena Keskinen esitteli. Tämä osuus tuli käytännössä käsiteltyä edellisessä kohdassa. Tunturikankaat ja –koivikot ovat luokassa heikkeneminen jatkuu ilmastonmuutoksen ja porolaidunnuksen yhteisvaikutuksen vuoksi.

Keskustelussa:

- Miksi perinnebiotoopeissa on eroa VASU-arvion ja LuTu-arvion kanssa? Tytti Kontula: Kun LuTu-arviota tehtiin vuonna 2018, ei ollut tiedossa, että olisi tulossa lisäresursseja luontotyyppien hoitoon.
- Eikö lehdes- ja vesaniittyjä voikaan saada vakaaksi? (YM ehdottaa luokkaa ”kehityssuunnan parantamiseen ei voida sitoutua). Hanna-Leena Keskinen: Jos Ahvenanmaa ja kaikki Manner-Suomen kohteet mukana, voitaisiin ehkä pitää vakaana.
- Huomio: porotalouden tulevaisuustyöryhmä on korvannut porolukutyöryhmän. Korjataan tämä dokumentteihin.

6. Mahdolliset muut asiat ja seuraava kokous

Kommentit luontotyyppiehdotuksista pyydetään excel-tiedostoon. Kukaan kommentoija voi tehdä itselleen oman sarakkeen ja kommentoida kutakin luontotyyppiä kyseisen luontotyypin omalla rivillä.

Kommentit vesiasioihin ja tuntureihin ja perinnebiotooppeihin pyydetään 15.11. kokouksen kansiossa oleviin word-tiedostoihin.

Kommentointiaikaa on 28.11. saakka.

Seuraava kokous on torstaina 24.11.2022 klo 13.00–16.00.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.58.